

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Bespoke un mērķorientētas infrastruktūras risku skaidrojums

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns

Kādā kontekstā tiek analizēti:

Bespoke riski:

➤ *Attiecībā uz izmaksām, kurām ar komercdarbību saistītie nosacījumi nav piemērojami - ja infrastruktūras objekti atbilst publiskas infrastruktūras pazīmēm, piemēram:*

1) *infrastruktūra pieder publiskai personai;*

2) *par infrastruktūras lietošanu netiks iekasēta maksa, tā būs brīvi pieejama jebkuram sabiedrības loceklim;*

3) *infrastruktūra netiek pielāgota konkrēta komersanta biznesa specifikai, u.c.*

Mērķorientētas infrastruktūras riski:

➤ *Attiecībā uz izmaksām, kurām atbalsts kvalificējas kā komercdarbības atbalsts Komisijas regulas 651/2014 56.panta «**leguldījumu atbalsts vietējai infrastruktūrai**» ietvaros – pašvaldība attīsta infrastruktūru iepriekš nenosakāmam(-iem) uzņēmumam(-iem) un nepielāgota tā (to) vajadzībām*

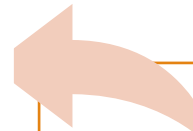

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

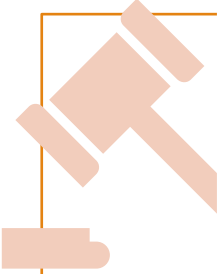
Bespoke infrastruktūras normatīvais regulējums

Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (2016/C 262/01) 220.punktā ir noteikts, ka autoceļi, kas bezmaksas nodoti sabiedriskā lietošanā, ir vispārēja infrastruktūra, un uz to publisko finansēšanu komercdarbības (valsts) atbalsta noteikumi neattiecas.

No iepriekš minētā secināms – bespoke infrastruktūra nav pieļaujama!

Papildus izpratnei par bespoke riskiem tiek analizēti EK sniegtie skaidrojumi un EST spriedumi, kas ir saistoši visām dalībvalstīm.

Centrālā finanšu un
ligumu aģentūra

Būtiskākās atziņas par *bespoke* infrastruktūru no EST spriedumiem

- Eiropas Komisija Uplace^[1] (SA.36019, 2014/NN – 08.01.2016., 39.punkts) lietā ir atzinusi, ka *bespoke infrastruktūra ir dizainēta, lai apmierinātu tikai tāda iepriekš zināma gala lietotāja (labuma guvēja) vajadzības, kurš ir zināms darbu uzsākšanas brīdī. Ja infrastruktūra kalpo vairākiem mērķiem vai lietotājiem, kuri iepriekš nav zināmi izsmeļošā veidā, tad tā ir vispārēja infrastruktūra. Savukārt, ja šie darbi ir veikti uz publiskas zemes ārpus privāta objekta teritorijas robežām, ir pieejama bez maksas un kalpo vispārējas intereses mērķiem, tad tā nav un nevar kalpot tikai ekskluzīvi viena uzņēmuma interesēm*
- Komisija lietā Terra mitica^[2] uzsvēra, ka *publiskās institūcijas var finansēt infrastruktūru, no kuras labumu gūst sabiedrība kopumā. Taču, ja šāda infrastruktūra vai pakalpojumi kalpos tikai un vienīgi kāda privātā uzņēmuma interesēs, tad šis uzņēmums ir atbildīgs par to finansēšanu. Šajā lietā Komisija arī norādīja uz to, ka labumu var gūt jebkurš, kurš dzīvo attiecīgajā apgabalā, neatkarīgi no tā, ka industriālais parks, iespējams, ir palielinājis satiksmes intensitāti šajā apgabalā vai palielinājis elektrības, gāzes, ūdens vai telekomunikāciju infrastruktūras izmantošanu*
- Lietā Propapier^[3] Komisija secināja, ka *attiecīgais ceļš ir koplietošanas ceļš, kas veido daļu no rūpniecības zonas vispārējās attīstības. EK ieskatā ceļa izbūves finansēšana nav pakļauta komercdarbības atbalsta ierobežojumiem, ja jaunais ceļš paredz iespējas tālāk attīstīt industriālo teritoriju Propapier ražotnes tuvumā un šajā teritorijā nākotnē var uzsākt savu saimniecisko darbību arī citi komersanti*

^[1] SA.36019 (2014/NN) – Belgium Financing of road infrastructure in the vicinity of a real estate project – Uplace, 08.01.2016., 36.punkts

^[2] 2003/227/EC: Commission Decision of 2 August 2002 on various measures and the State aid invested by Spain in "Terra Mítica SA", a theme park near Benidorm (Alicante), 65.punkts

^[3] SA.36019 (2014/NN) – Belgium Financing of road infrastructure in the vicinity of a real estate project – Uplace, 08.01.2016., 36.punkts

Vērtējot projekta iesniegumu, kurā iekļautas izmaksas vispārīgai publiskai infrastruktūrai, tiek vērtētas sekojošas pazīmes:

- *Ceļš izbūvēts vai atjaunots atbilstoši valsts/ pašvaldības teritoriālajam plānojumam, kuru apstiprinājušas kompetentās publiskās institūcijas;*
- *Publisks ceļš, t.i., ceļš ir valsts/ pašvaldības īpašumā, valsts/ pašvaldība ir atbildīga par tā uzturēšanu, atjaunošanu (jauna ceļa gadījumā - paredzēts ceļu reģistrēt autoceļu reģistrā kā valsts/ pašvaldības ceļu);*
- *Par ceļa lietošanu netiek iekasēta maksa, ceļš ir brīvi pieejams jebkuram sabiedrības loceklim;*
- *Ceļš netiek pielāgots konkrēta komersanta biznesa specifikai, piem., ceļa tehniskais risinājums ir tāds pats kā citam ceļam, pa kuru paredzēta kravu plūsma, utml.*

Mērķorientēta infrastruktūra – Komisijas regulas 56.panta atbalsta kontekstā

GBER 56.pants “Atbalsts vietējai infrastruktūrai”	GBER 14.pants “Reģionālais atbalsts”
Atbalstu saņem pašvaldība	Atbalstu saņem komersants
Atbalsta intensitāte līdz 85%, pamatojoties uz IIA rezultātiem	Atbalsta intensitāte atkarīga no komersanta kategorijas un reģiona 50-70% vai 30-50%
Infrastruktūra nav mērķorientēta	Infrastruktūra var būt mērķorientēta, Infrastruktūru var izmantot konkrētais komersants
Infrastruktūras lietotājs maksā tirgus cenu	Pārcelšanas aizliegums – 2 gadus pirms PI iesniegšanas un 2 gadus pēc pabeigšanas
Infrastruktūras pieejamību lietotājiem nodrošina atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā	Jāiegulda 25% finansējums, kas ir brīvs no valsts atbalsta

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Komisijas regulas Nr.651/2014

56.pants

56. pants

Ieguldījumu atbalsts vietējai infrastruktūrai

1. Finansējums vietējās infrastruktūras izbūvei vai modernizēšanai, kas attiecas uz infrastruktūru, kura vietējā līmenī veicina uzņēmumu un patērētāju vides uzlabošanu un ražošanas bāzes modernizēšanu un attīstīšanu, ir saderīgs ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta nozīmē un ir atbrīvots no Līguma 108. panta 3. punktā noteiktās paziņošanas prasības, ja ir izpildīti šajā pantā un I nodaļā paredzētie nosacījumi.
2. Šo pantu nepiemēro tādām atbalstam infrastruktūrai, uz kuru attiecas citas šīs regulas III nodaļas iedaļas, izņemot 1. iedaļu "Reģionālais atbalsts". Šo pantu nepiemēro arī lidostu infrastruktūrai un ostu infrastruktūrai.
3. Attiecīgās infrastruktūras pieejamību ieinteresētajiem lietotājiem nodrošina atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā. Par infrastruktūras izmantošanu vai pārdošanu pieprasītā cena atbilst tirgus cenai.
4. Koncesijas vai cita veida pilnvarojumus trešām personām attiecībā uz infrastruktūras ekspluatāciju piešķir atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā, pienācīgi ievērojot piemērojamos iepirkuma noteikumus.
5. Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par ieguldījumiem materiālajos un nemateriālajos aktīvos.
6. Atbalsta summa nepārsniedz starpību starp attiecināmajām izmaksām un pamatdarbības peļņu no ieguldījuma. Pamatdarbības peļņu atskaita no attiecināmajām izmaksām iepriekš saskaņā ar pamatotām prognozēm vai izmanto atgūšanas mehānismu.
7. Atbrīvojumu saskaņā ar šo pantu nepiešķir mērķorientētai infrastruktūrai.

SAM MK noteikumi

- 51.4. komersantu, kurš nomās no finansējuma saņēmēja projekta ietvaros attīstīto teritoriju vai ēku un ar tām saistīto infrastruktūru, vai komersantu, kas veiks nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, izvēlas atklātā, caurskatāmā un nediskriminējošā veidā, par infrastruktūras izmantošanu nosakot tirgus cenu. Šajā apakšpunktā minēto nomas izsoli izsludina ne ātrāk kā pēc projekta iesnieguma iesniegšanas sadarbības iestādē;

CFLA Vadlīnijas pašvaldībām
Regulas Nr. 651/2014 56. panta
piemērošanas risku vadībai

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Kas ir mērķorientēta infrastruktūra?

"Mērķorientēta infrastruktūra" ir infrastruktūra, kas izbūvēta vienam vai vairākiem **iepriekš nosakāmiem komersantiem** un pielāgota to vajadzībām

- Komersants var ietekmēt dizainu tādā pakāpē, ka **infrastruktūra ir piemērota tikai viņam pašam** un *de facto* nav iespējams izvēlēties citu nomnieku nākotnē
- ! Ja projektēšanas posmā komersantam ir iespēja ietekmēt tikai noteiktas standarta īpašības, lai nomas izsoles procesā infrastruktūra būtu vienlīdz noderīga citiem komersantiem, tas to nepadara par mērķorientētu infrastruktūru.
- Infrastruktūrai ir daudz **lielāka vērtība (priekšrocība) konkrētam komersantam**, nekā citiem potenciālajiem komersantiem

Piemērojams Regulas 14.pants

Kas nav mērķorientēta infrastruktūra?

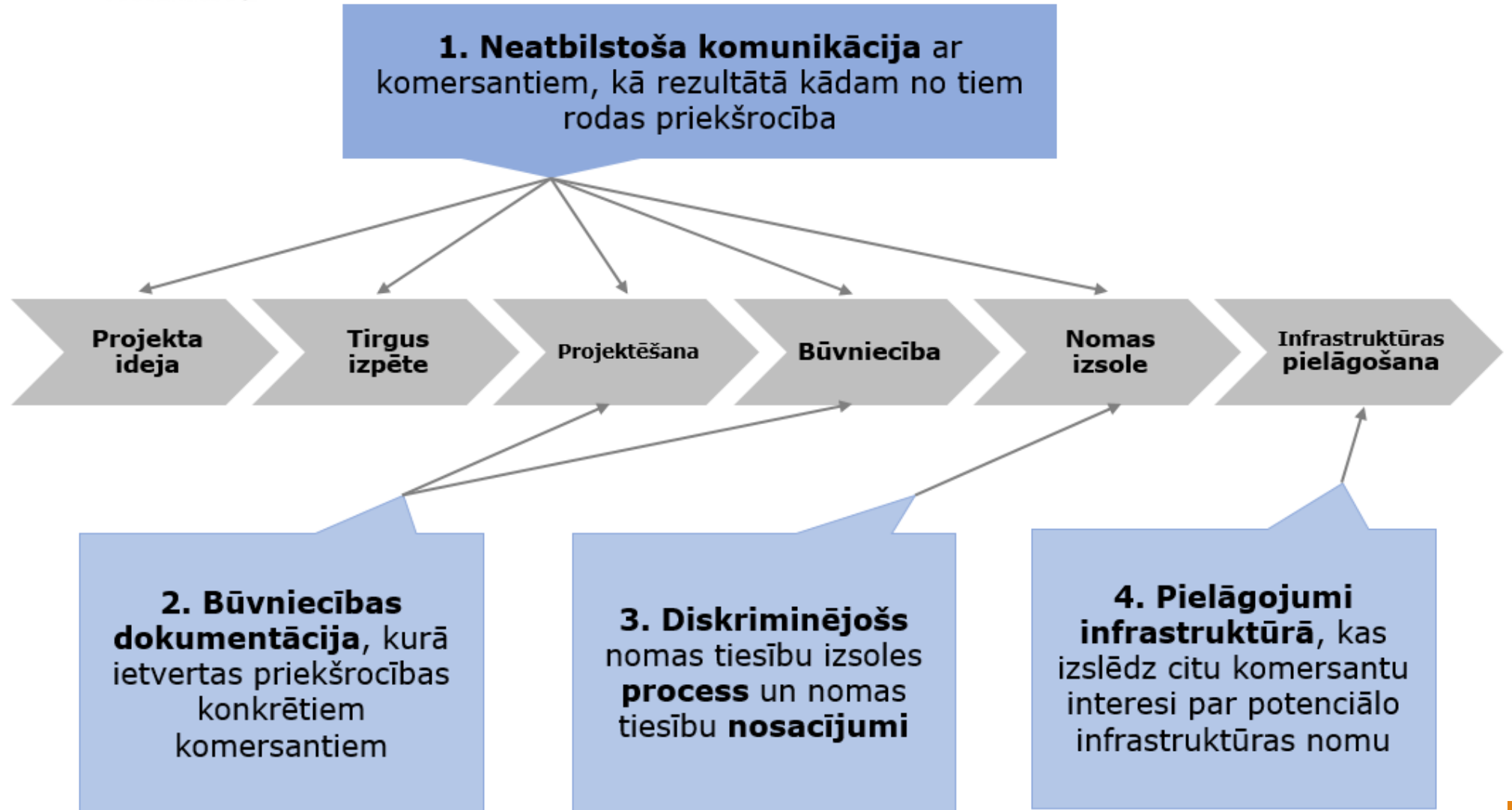
- Infrastruktūra nav mērķorientēta, **ja tā nav veidota konkrētam lietotājam** tā saimnieciskās darbības nodrošināšanai, bet ir **atvērta darbībai un lietošanai visiem ieinteresētajiem dalībniekiem**
- Attiecīgās infrastruktūras pieejamību ieinteresētajiem lietotājiem jānodrošina **atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā**
- Par infrastruktūras izmantošanu vai pārdošanu pieprasītajai cenai ir **jāatbilst tirgus cenai**
- Nomas tiesības uz infrastruktūras ekspluatāciju **jāpiešķir atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā**, pienācīgi ievērojot piemērojamos iepirkuma noteikumus, respektīvi, finansējuma saņēmējiem ir jāpiemēro publiskas nomas izsoles noteikumi

Piemērojams Regulas 56.pants

Identificētie riski

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Ieteikums, ja konkrētam investoram ir savas prasības

14. pants

Reģionālais ieguldījumu atbalsts

1. Reģionālā ieguldījumu atbalsta pasākumi ir saderīgi ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta nozīmē un ir atbrīvoti no Līguma 108. panta 3. punktā noteiktās paziņošanas prasības, ja ir izpildīti šajā pantā un I nodaļā paredzētie nosacījumi.
2. Atbalstu piešķir atbalstāmajos apgabalos.

▼M6 ↓

3. Atbalstāmajos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, atbalstu sākotnējam ieguldījumam var piešķirt jebkādā veidā neatkarīgi no saņēmēja lieluma. Atbalstāmajos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem, atbalstu var piešķirt MVU par jebkāda veida sākotnējo ieguldījumu un lielajiem uzņēmumiem tikai par sākotnējo ieguldījumu jaunā saimnieciskajā darbībā attiecīgajā apgabalā.
4. Attiecināmās izmaksas ir viens vai vairāki šādi izmaksu veidi:
 - a) izmaksas par ieguldījumiem materiālajos un nemateriālajos aktīvos; vai
 - b) lēstās algu izmaksas, kas izriet no sākotnējā ieguldījuma rezultātā radītās nodarbinātības, aprēķinātas par 2 gadu periodu; vai
 - c) šā punkta a) un b) apakšpunktā minēto izmaksu apvienojums, bet nepārsniedzot lielāko no summām, kas atbilst a) vai b) apakšpunktam.
5. Pēc ieguldījuma pabeigšanas ieguldījums paliek attiecīgajā apgabalā vismaz 5 gadus vai MVU gadījumā vismaz 3 gadus. Tas neliedz aizstāt minētajā periodā novecojušās vai bojātās ražotnes vai aprīkojumu, ja vien konkrētā saimnieciskā darbība attiecīgajā apgabalā tiek turpināta vismaz minimālo periodu.
6. Iegādājamiem aktīviem ir jābūt jauniem, izņemot, ja tos iegādājas MVU, un izņemot uzņēmējdarbības vietas iegādi.

Ar materiālo aktīvu nomu saistītas izmaksas var ņemt vērā, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

- a) ja tiek nomāta zeme un ēkas, lielo uzņēmumu gadījumā noma jāilgst vismaz 5 gadus, bet MVU gadījumā vismaz 3 gadus pēc ieguldījuma pabeigšanas paredzamā datuma;
- b) ja tiek nomāta ražotne vai tehnika, noma jābūt finanšu izpirkumnomai (līzīngam) un tās līgumā jābūt noteiktam atbalsta saņēmēja pienākumam pēc noma termiņa beigām aktīvus izpirkt.

Attiecībā uz sākotnējo ieguldījumu, kas minēts 2. panta 49) punkta b) apakšpunktā vai 51) punkta b) apakšpunktā, principā ņem vērā tikai izmaksas par aktīvu iegādi no trešām personām, kas nav saistītas ar pircēju. Tomēr nosacījums par aktīvu iegādi no trešām personām, kas nav saistītas ar pircēju, nav piemērojams, ja sākotnējā īpašnieka ģimenes loceklis vai viens vai vairāki darbinieki pārņem mazu uzņēmumu. Darījumu veic saskaņā ar tirgus nosacījumiem. Ja uzņēmējdarbības vietas aktīvu iegāde tiek apvienota ar papildu ieguldījumiem, par kuriem var saņemt reģionālo atbalstu, šo papildu ieguldījumu attiecināmās izmaksas jāpieskaita uzņēmējdarbības vietas aktīvu iegādes izmaksām. Ja attiecīgo aktīvu iegādei jau ir bijis piešķirts atbalsts pirms to iegādes, šo aktīvu izmaksas atņem no attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar uzņēmējdarbības vietas iegādi.

7. Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir lielajiem uzņēmumiem būtisku izmaiņu veikšanai ražošanas procesā, attiecināmajām izmaksām jāpārsniedz ar modernizējamo darbību saistīto aktīvu amortizācija pēdējo 3 fiskālo gadu laikā. Attiecībā uz atbalstu, ko piešķir lieliem uzņēmumiem vai MVU esošas uzņēmējdarbības vietas darbības dažādošanai, attiecināmajām izmaksām vismaz par 200 % jāpārsniedz atkārtoti izmantoto aktīvu uzskaites vērtība, kas

MK noteikumi paredz iespēju saņemt komercdarbības atbalstu atbilstoši GBER 14.pantam:

- **Infrastruktūra var būt mērķorientēta**
- **Pašvaldība pēc būtības projektā ir starpnieks** – infrastruktūras būvniecības izmaksas sedz komersants kā sadarbības partneris un **atbalsta līdzfinansējumu saņem komersants**

Regulas Nr. 651/2014 14. pants
«**Reģionālais atbalsts**»

Atbalsta stimulējošā ietekme

REGULAS 56.PANTS “ATBALSTS VIETĒJAI INFRASTRUKTŪRAI” UN
REGULAS 14.PANTS “REĢIONĀLAIS ATBALSTS”

!!! Projektā darbības var uzsākt **pēc projekta iesnieguma iesniegšanas CFLA**.

Darbu sākuma definīcija - ar ieguldījumu saistītu būvdarbu sākums vai pirmā juridiski saistošā apņemšanās pasūtīt aprīkojumu, vai citas saistības, kas padara ieguldījumu neatgriezenisku, – atkarībā no tā, kas notiek pirmais.

Izņēmums – sagatavošanas izmaksas, piemēram, projekta pamatojošās dokumentācijas izmaksas, ja tās var segt ar *de minimis* atbalstu.

63. *De minimis* atbalstu, ko projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim (izņemot sadarbības partneri, kas ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs) piešķir šo noteikumu [32.9.1.](#) apakšpunktā minētajām projektu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanas izmaksām, ... sniedz saskaņā ar Regulu Nr. [2023/2831](#) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam,...

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Veiksmīgu projektu sagatavošanu un īstenošanu!

Cintija Ripa

CFLA Valsts atbalsta nodaļas vadītājas vietniece

Finansē
Eiropas Savienība

Nacionālais
attīstības plāns